Aan de informateur drs. M.I. Hamer
De Tweede Kamer
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Amsterdam, 19 mei 2021

Bescherm en versterk onze persoonlijke rechten en vrijheden

Geachte mevr. Hamer,

Nederland is een land met een lange traditie van vrijheden. Vrijheid van godsdienst, vrijheid van organisatie, vrijheid om zelf keuzes te maken in relaties, in onderwijs, persoonlijke ontwikkeling, genderexpressie, seksualiteit en uiteindelijk ook in hoe we willen sterven. Veel Nederlanders beschouwen dit als vanzelfsprekend. Maar het zijn rechten die lang niet altijd vanzelfsprekend zijn geweest. Het zijn verworvenheden die vaak na lange strijd verkregen zijn. De organisaties die deze brief ondertekenen, maken zich sterk voor structurele en actieve inzet om deze rechten te borgen en versterken in tijden van groeiende tegendruk. Wij doen een dringend beroep op alle politieke partijen en de informateur om onze persoonlijke vrijheden bij de vorming van een nieuw kabinet zorgvuldig te beschermen en te versterken.

Vrijheden zijn niet vanzelfsprekend
We zien dat persoonlijke rechten en vrijheden geregeld ter discussie worden gesteld. Er is toenemende tegendruk op uiteenlopende onderwerpen: abortus, gelijke rechten voor mannen en vrouwen, recht op een zelfgekozen levenseinde, het huwelijk dat is opengesteld voor paren van gelijk geslacht, LHBTI-mensenrechten, meer-ouderschap, sekswerk en seksuele vorming en aandacht voor seksuele-, gender- en seksediversiteit op scholen. Ook buiten Nederland groeit deze tegendruk. LHBTI-vrije zones in Polen, het inperken van het recht op abortus als voorwaarde voor internationale steun etc.

In Nederland is de tegendruk niet alleen verbaal merkbaar, maar ook bijvoorbeeld in de vorm van intimidatie van vrouwen bij abortusklinieken, geweld tegen LHBTI-personen en het uitsluiten en criminaliseren van sekswerkers. Er worden pogingen gedaan om de vrijheden van anderen te beperken, bijvoorbeeld door het eisen van verklaringen op scholen waarin een homoseksuele levenswijze wordt afgekeurd of door het niet respecteren van de persoonlijke wens tot een vrijwillig levenseinde.

De kracht van een vrije en democratische samenleving vindt zijn fundament in het beschermen van de vrijheden van álle burgers, dus ook de persoonlijke vrijheden van minderheden. Hiervoor blijkt onder de Nederlandse bevolking ook grote steun. Dit blijkt keer op keer uit onderzoek. Enkele voorbeelden:

- 82% van de mensen die de Stemwijzer hebben ingevuld is voorstander van een wet voltooid leven;
- Slechts een zeer kleine minderheid zou een vriendschap verbreken met een goede vriend (5%) of vriendin (6%) als deze het lichaam wil laten aanpassen van man naar vrouw of omgekeerd (SCP, 2018);
- 92% van alle Nederlanders vindt dat homoseksuele mannen en lesbische vrouwen hun leven moeten kunnen leiden zoals zij dat willen (SCP, 2018);
- 74% van de Nederlanders is van mening dat het mogelijk moet zijn om een abortus uit te laten voeren (SCP, 2017).

Koester en bewaak onze vrijheden
Nederland heeft op 17 maart een nieuwe Tweede Kamer gekozen. Wij doen een dringend beroep op alle politieke partijen om onze persoonlijke vrijheden bij de vorming van een nieuw kabinet zorgvuldig te beschermen en te versterken.

Wij richten ons in het bijzonder tot VVD en D66 omdat deze partijen de grootste zijn geworden en met de motie Kaag het voortouw hebben genomen in de formatie. Beide partijen kennen een lange traditie in het waarborgen van persoonlijke vrijheden. De VVD, de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie noemt als haar liberale kernwaarden: vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, sociale rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid. D66 noemt als belangrijke uitgangspunten: 'In Nederland moet je altijd vrij zijn om jezelf te kunnen zijn' en 'Iedereen moet in vrijheid keuzes kunnen maken. Ook bij zeer fundamentele keuzes over het begin of het einde van het leven.'

Met VVD en D66 als grootste partijen aan de onderhandelingstafel verwachten wij dat onderstaande waarden recht worden gedaan in de formatie. Ieder mens moet in vrijheid keuzes kunnen maken in het persoonlijk leven. Dit betekent:

- **waarborgen van gelijkwaardigheid en gelijke behandeling van mensen ongeacht genderidentiteit en/of -expressie, geslachtskenmerken of seksuele oriëntatie en het borgen van deze rechten in de wet(ten). Art. 1 van de grondwet hoort hierbij leidend te zijn;**
- **het respecteren van seksuele en reproductieve rechten;**
- **waarborgen dat iedereen in vrijheid kan beschikken over het eigen levenseinde;**
- **gelijke behandeling van sekswerkers, respecteren van het recht op vrije beroepskeuze en stoppen met pogingen om sekswerkers te criminaliseren.**

Niet alleen in het nationale beleid en wetgeving moet dit leidend zijn, maar ook in het internationale beleid en in internationale samenwerking.

Met vriendelijke groet,

Mark Vermeulen
directeur Aidsfonds – Soa Aids Nederland

Mechtild van den Hombergh
directeur a.i. Humanistisch Verbond

Marie Ricardo
directeur COC Nederland

Leontine Bijleveld
voorzitter Vereniging Vrouw & Recht Clara Wichmann

Brand Berghouwer
voorzitter Transgender Netwerk Nederland

Edwin Huizing
directeur Hivos

Laila Ait Baali
directeur WO=MEN

Miriam van der Have
directeur Stichting NNID, Nederlandse organisatie voor seksediversiteit

Agnes Wolbert
directeur NVvE

Jannemiek Evelo
directeur CHOICE for Youth & Sexuality

Ton Coenen
directeur Rutgers

Petra Snelders
voorzitter Netwerk VN-Vrouwenverdrag

Quirine Lengkeek
voorzitter Sekswerkexpertise

Anniek de Ruijter
directeur Bureau Clara Wichmann

Nenita La Rose-Lont
voorzitter Nederlandse Vrouwen Raad

De Bovengrondse

Kopie aan: Fractievoorzitters VVD en D66

Correspondentieadres: Aidsfonds – Soa Aids Nederland, Condensatorweg 54, 1014 AX Amsterdam, 020 6262669